

K přípravě kádrů a rozvoji vojenského školství

V dubnu 1972 předsednictvo Ústředního výboru Komunistické strany Československa přijalo usnesení, kterým schvaluje nový systém přípravy kádrů a další rozvoj vojenského školství Československé lidové armády. Přijaté usnesení, jehož závěry se již rok usilovně uvádějí v život, zásadním způsobem ovlivní přípravu kádrů naší armády i veškerý příští rozvoj vojenského školství.

Až budou za několik let jeho požadavky a závěry uvedeny v život, bude vojenská školská soustava podstatně jiná než v současné době. Ve vývoji našeho vojenského školství znamená usnesení předsednictva ÚV KSČ skutečný mezník, který s odstupem doby bude stále zřetelněji a výrazněji svědčit o velikosti změn, jež začínáme nyní uskutečňovat.

Usnesení má však zásadní význam nejen pro vojenské školství samo, nýbrž pro celou naši armádu. Jeho důsledná realizace povede k pozvednutí úrovně připravenosti velitelského sboru jako celku na nový vyšší stupeň. Tím vytváří perspektivní předpoklady dalšího růstu bojové pohotovosti naší lidové armády a k udržení vysoké úrovně její soudobosti i v podmínkách rychlého a soustavného rozvoje vojenství pod vlivem vědeckotechnické revoluce. A právě jen z tohoto širšího hlediska můžeme správně pochopit celkový význam i místo tohoto usnesení jako **zásadní opatření při realizaci linie**

XIV. sjezdu KSČ v oblasti zajišťování obranyschopnosti naší země.

Výstavba nové soustavy vojenského školství není a nemůže být záležitostí jednorázovou a krátkodobou. Potrvá několik let než bude plně rovinuta a ještě řadu let dalších než získá všechny náležitosti vysoké kvality, zejména na úseku vojenských vysokých škol. Tato doba je objektivně nutná k úplnému rozvinutí nové soustavy vojenského školství a nedá se žádnými urychlovacími opatřeními uměle zkracovat. Na druhé straně však je nepřipustné zbytečné a bezdůvodné prodlužování realizace tohoto usnesení. Vždyť takový přístup by vážně poškozoval Čs. lidovou armádu. Naopak, pokud se objeví problémy a potíže je třeba včas je postřehnout a řešit. Je dokonce zcela jisté, že při tak velké přestavbě vojenského školství se postupně vyskytnou nemálo i zcela neočekávaných problémů a těžkostí. Budou-li však všichni ti, kdož se na výstavbě nového systému vojenského školství podílejí, projevovat osobní odpovědnost, iniciativu, důslednost, rozhodnost spjatou s rozvážností, bude usnesení v předpokládané době plně realizováno. Nová soustava vojenského školství bude pak už soustavně připravovat a každoročně armádu posilovat všestranně připravenými kádry takové úrovně, jakou si bude vývoj vědeckotechnické revoluce a její odraz ve vojenství v průběhu několika let vyžadovat.

Vědeckotechnická revoluce a nová soustava přípravy kádrů

Zásadní otázkou pro plné pochopení podstaty a nezbytnosti hlubokých změn ve vojenském školství a v přípravě vojenských kádrů je porozumění souvislosti těchto změn s rozvíjející se vědeckotechnickou revolucí v dnešním třídně rozděleném světě s jejím působením v soudobém vojenství.

Rostoucí fronta vědeckého výzkumu vydává ne pouze ojedinělé vědecké objevy v jednotlivých ohraničených úsecích lidské činnosti, nýbrž i trvalý proud nových objevů a vynálezů, které vedou k nutnosti obnovovat v nebyvalé krátkých termínech techniku v průmyslu, v zemědělství, v dopravě, v řídících procesech aj. a také různorodou techniku vojenskou, a to nikoliv pro její fyzickou, nýbrž pro morální opotřebenost. Ukazuje se např. nutnost periodické obnovy strojového parku ve většině odvětví výroby ve lhůtách 7—10 let a v některých odvětvích ještě častěji. Překročení těchto lhůt bude postupně znamenat zaostávání.

Věda se tak stává nejpronikavější výrobní silou a jako taková prostupuje postupně, ale nezadržitelně všechny oblasti lidské činnosti, přetváří je a svými racionálními a efektivními metodami je uvádí do trvalého pohybu a rozvoje.

Pohlédneme z tohoto hlediska alespoň stručně na některé typické konkrétní vývojové tendence, včetně oblastí kvalifikace a vzdělání. Vývoj na nejpokročilejších úsecích průmyslové výroby už například nejen naznačuje, ale přímo názorně ukazuje a dokazuje uskutečňující se revoluční změny v obsahu práce: „... přesun člověka z jednoduchých čistě výkonových operací uvnitř výrobního cyklu ke složitým funkcím při výrobní aplikaci vědy a při tvůrčím využití všech jeho schopností. V tom směru se otevírá cesta k budoucím zásadním změnám v úrovni kvalifikace a vzdělání celé masy pracovníků...¹⁾ Mnozí lidé žijící v zajetí představy, že to jde o nějakou velice vzdálenou budoucí perspektivu, ne však o přítomnost nebo blízkou budoucnost. V tom je však jejich hluboký omyl a současně i důkaz rychlosti postupu vědeckotechnické revoluce již v jejích počátcích. I když jde především o budoucí, v každém případě však velmi blízkou perspektivu, její již realizované, nepřehlédnuté, velmi

zjevné a stále rychleji se rozrůstající počátky existují už v dnešní přítomnosti.

Pro armádu, která má a která chce zůstat v období vědeckotechnické revoluce plně na výši svých úkolů při zabezpečování obranyschopnosti země a příslušného úseku hranic celého socialistického tábo-
ra, platí, že musí všestranně vstřebat a náležitě uplatnit všechny výsledky vědeckotechnického pokroku.

Vědecké objevy jsou totiž uplatňovány v oblasti vojenství stejně rychle a v ne-
jednom případě ještě rychleji, než v ostatních oblastech života společnosti. Technický pokrok srůstá v oblasti vojenství podobně jako v jiných sférách v celém rozsahu s rozvojem vědy jakožto její vědomá a systematická aplikace.

Rozvoj vojenství je určován především rozvojem technických prostředků ničení — zbraní, prostředků dopravy a prostředků řízení bojů a operací. Neustálý rychlý rozvoj v této oblasti je nesporný a očividný. Nové kvalitně zlepšené prostředky ničení, ochrany, dopravy a řízení si vynucují příslušné změny ve vojenském umění, ve strategii, v operačním umění a v taktice. Periodicky se proto mění a upravují i vojenské řady a předpisy.

Z hlediska přípravy lidí i vojenských kádrů vyplývá **kategorická nutnost přípravy vysoce kvalifikovaných důstojnických kádrů**, kteří budou s to připravit podřízené k složitým funkcím při exploataci vojenské techniky.

Vysokoškolská připravenost, jako základní stupeň vzdělání důstojníka je zcela nezbytná. Praxe však nepochybně potvrdí — a usnesení předsednictva ÚV KSČ z 21. 4. 1972 to správně předvídá — že na mnoha funkcích bude i toto vzdělání jen základem, který bude nutné po několikaleté úspěšné praxi u vojsk dále rozvíjet promyšleným postgraduálním studiem, systémem diferencovaných nástavbových kursů a různými formami vědecké výchovy.

Vyplývá to mimo jiné z toho, že některá moderní elektronická, raketová, letecká a jiná vojenská technika musí být obsluhována skupinami vysoce kvalifikovaných vojenských odborníků, většinou vojáků z povolání, kteří danou techniku a její bojové použití mistrně profesionálně ovládají a dokáží ji v jakékoliv bojové situaci a za jakýchkoliv podmínek v nejkratším termínu uvést do chodu, rychle odstranit případné závady a poškození a optimálně ji uplatnit ke splnění stanovených úkolů a k dosažení vítězství nad nepřítelem.

¹⁾ Filippec J., Richta R., Vědeckotechnická revoluce a socialismus, Praha 1972, str. 29.

Nezbytnost početných vysoce připravených profesionálních vojenských kádřů se v armádě promítá i do vztahu mezi počtem vojáků základní služby a vojáků z povolání. Zatím co za předmnichovské republiky byl dán tento poměr číslu 20:1, pak dnes činí 3:1, u některých speciálních druhů vojsk 2:1.

Nové vyšší požadavky jsou na velitelské kádry kladené i stále složitějšími úkoly výchovy a výcviku vojsk.

Prudký vzestup kolektivního charakteru soudobé vojenské techniky a zbraní i kolektivního charakteru soudobé bojové činnosti vůbec nevede ke snížení úlohy jedince, nýbrž naopak k jejímu zvýšení.

Soustavná cílevědomá a hlavně účinná výchova vojáků k vědeckému a činorodému socialistickému vlastenectví a internacionalismu, k osobní odpovědnosti a vysoké ukázněnosti při plnění všech úkolů k zajišťování obrany má proto v dnešních podmínkách rozvoje vojenství nerosovatelně větší význam a důležitost než kdykoliv v minulosti.

Zákonitým požadavkem na velitelský sbor proto dnes je hluboká, vysokoškolská připravenost v oblasti nejen odborných disciplín, nýbrž i v oblasti společenských věd vůbec, a zejména těch vědních disciplín, jejichž dokonalé zvládnutí tvoří předpoklad a podmínku úspěšné marxisticko-leninské světónázorové, politické a mravní výchovy podřízených vojáků.

Ani skutečnost, že noví vojáci v příštích letech budou celkově vzdělanější a tedy pravděpodobně i světónázorově připravenější, než jsou vojáci dnešní, ani

v nejmenším nesnižuje nároky kladené na příští velitele, náčelníky všech odborností a politické pracovníky v oblasti výchovy. Jednak proto, že víme, že oblast výchovy, zvláště výchovy světónázorové a mravní, je velice složitá a že vyšší vzdělanost všeobecná a odborná ještě automaticky neznamená také vyšší úroveň politické uvědomělosti a mravní vyspělosti. A jednak proto, že úkol vychovávat vzdělanějšího vojáka předpokládá i vzdělanějšího velitele. Nedostatečně, nebo nepřiměřeně vzdělaný vojenský vychovatel musí od prvních okamžiků vzájemné interakce v očích podřízených vojáků ztrácet přirozenou autoritu. Kdo je aspoň běžně zaslíben do pedagogické vědy ví, že bez autority úspěšně vychovávat nelze. Už z hlediska všeobecně platné zásady, že vychovatel má být vzdělanější než vychovávaný, musí mít důstojník minimálně základní vysokoškolské vzdělání. Zcela nelogické a nepochopitelné by bylo, kdyby vychovatel vzdělaných mladých mužů měl vystačit se vzděláním středoškolským.

Všechny již uvedené, ale i mnohé další důvody, které nemůžeme vzhledem k rozsahu stati rozebírat, vystupují v jednoznačný požadavek vysokoškolské připravenosti důstojníka. Důvodová zpráva k usnesení předsednictva ÚV KSČ uvádí k podstatě této věci tento závažný vývod: „Pokud by nebyla včas a zásadním způsobem řešena otázka vzdělanosti důstojnického sboru, mohlo by dojít k tomu, že velitelský sbor ČSLA by v několika málo letech patřil k nejméně vzdělaným v armádách Varšavské smlouvy“.

Hlavní zásady nové soustavy přípravy kádřů a vojenského školství

Nový systém přípravy kádřů je současně systémem **komplexním**. Představuje relativně velmi uceleně komplexní řešení celého souhrnu složitějších otázek přípravy vojenských kádřů pro naši lidovou armádu v jejich vzájemné spjatosti a propojení v horizontálním i vertikálním směru. V horizontálním směru řeší přípravu vojenských kádřů všech složek a kategorií velitelských i politických, technických i týlových kádřů pro všechny druhy vojsk a služeb, všech odborností, které soudobá armáda vyžaduje. Ve vertikálním směru promyšleně řeší přípravu vojenských kádřů pro všechny stupně armádního organismu od jeho nejnižších článků až po článek nejvyšší v rámci ČSLA a v návaznosti na ostatní armády Varšavské smlouvy.

Z třídně politických hledisek se nový systém přípravy kádřů a vojenského škol-

ství vyznačuje **výrazně socialistickým, vlasteneckým a internacionálním zaměřením**. Výstavba a struktura celého nového systému jsou plně podřízeny zájmům dělnické třídy a všeho pracujícího lidu naší socialistické vlasti a internacionálním zájmům integrovaného socialistického společenství. Třídně politická hlediska jsou v něm hledisky určujícími a rozhodujícími, a to jak ve výběru řídicích a učitelských kádřů i žáků a posluchačů vojenských škol, tak v cílech, v obsahu, metodách i formách výchovy, výuky a výcviku.

Nový školský systém v celé své výstavbě navazuje na nejlepší a nejpokrokovější tradice civilního a vojenského školství obou našich národů a dále je rozvíjí. Byla-li například v tradicích našich národů už od dob husitského revolučního hnutí a od dob Komenského

vysoká politická vyspělost a vysoká vzdělanostní úroveň, pak nový systém přípravy vojenských kádří a vojenského školství ČSLA představuje pokračování a rozvíjení této vynikající tradice. Vždyť přijatý nový systém má zabezpečit — a to je jeden z jeho hlavních smyslů — nejvyšší soudobou úroveň **dosahovaného** vzdělání vojenských kádří. A byl-li výrazným rysem husitského revolučního hnutí vedle opravdového vlastenectví i jeho lidový, třídě vyhraněný internacionalismus, který se projevoval zejména při rejsách husitských bojovníků za hranice naší vlasti, pak usnesení předsednictva ČV KSČ vtiskuje přímo do základů nového systému přípravu kádří a vojenského školství ČSLA principy proletářského internacionalismu.

Rýsuje se nová soustava je už spjata a prolnta se systémy vojenského školství ostatních socialistických armád, zejména sovětské armády, a začleněna do svazku s nimi jako integrální, ovšem relativně samostatná a svéprávná součást. Koncepčně je v ní propracována a organizačně zabezpečena zejména organická návaznost na školskou vojenskou soustavu Sovětské armády.

Máme dnes možnost každoročně školit potřebné vojenské kádry i ve vysoce specializovaných vojenských a technických oborech, pro něž by bylo nevýhodné, ne hospodárné a v řadě případů i nemožné zabezpečovat výuku a výcvik v našich domácích podmínkách. Vybrané a osvědčené důstojnické kádry mají tak trvale otevřenou cestu až do nejvyšších stupňů Sovětských vojenských vysokých škol, kde mohou získávat takové vojenské vzdělání, jaké už naše armáda sama nemůže poskytnout.

Toto internacionální, koaliční propojení systému přípravy vojenských kádří a vojenského školství socialistických armád v sobě skrývá mnoho předností po stránce výchovné, výcvikové, ekonomické a jiných. Představuje uplatnění a současné podepření vývojové tendence v oblasti vojenství, která byla tak zřetelně vytyčena jednáním XIV. sjezdu KSČ, XXIV. sjezdem KSSS i sjezdy komunistických a dělnických stran ostatních bratrských socialistických zemí.

Další významnou zásadou přijatého systému přípravy vojenských kádří a vojenského školství ČSLA je jeho **otevřenost**, a to v několikerém smyslu slova. Předně je otevřený vůči progresivním změnám, jež vyplynou z dalšího rozvoje věd, z rozvoje našeho civilního školského systému, z rozvoje vojenství a z rozvoje naší socialistické společnosti vůbec. Jsou v něm vytvořeny potřebné předpokla-

dy pro vstřebání a pro aplikaci všech takovýchto progresivních změn a požadavků, a to při zachování všech zásad nyní přijatého systému.

Otevřený je však tento systém i z hlediska každého jednotlivého příslušníka velitelského sboru naší lidové armády. Umožňuje totiž všem socialismu oddaným, schopným a svědomitým vojákům z povolání dosáhnout postupně v souladu s potřebami armády a s přihlédnutím k věku každého jednotlivce i nejvyššího vysokoškolského, postgraduálního a vědeckého vzdělání. Cílevědomě se v našem vzdělávacím vojenském systému počítá s tím, že nejen důstojníci — absolventi bývalých vojenských učilišť a vyšších vojenských učilišť, ale i současných ročních a dvouletých důstojnických škol i nejspokojnější praporčíci se mohou postupně propracovat až k největším metám všeobecného, politického a odborného vzdělání. Nebude ovšem záležet pouze na reálných podmínkách a možnostech, které nový systém vojenského školství v sobě zahrnuje, a na konkrétních potřebách armády, nýbrž i na každodenním úsilí, snaze a péči každého jednotlivého vojáka z povolání, na tom, jak využije svých schopností a velikých možností, které jsou v novém systému vojenského školství před každým zásadně otevřeny.

Významným rysem nového systému vojenského školství a přípravy kádří je **prohloubení zásady spjatosti školy se životem**, to znamená především s požadavky připravenosti na vedení soudobého boje a na výchovu a výcvik vojsk v mírových podmínkách.

Všechny učební plány a učební programy jsou i budou zpracovány z hlediska této zásady. Je si ovšem třeba ujasnit, co tato zásada dnes konkrétně znamená. Stává-li se soudobé vojenství oblastí široké aplikace výsledků vojenských, technických, přírodních a jiných věd, pak spjatost s potřebami soudobého boje znamená především prohloubení **teoretické** připravenosti vojenských kádří, prohloubení připravenosti na tuto aplikaci vědy v konkrétních podmínkách bojové a výcvikové činnosti vojsk.

Prohloubení teoretické připravenosti je však pouze jednou stránkou spjatosti našeho vojenského školství se životem. Druhou stránku tvoří prohloubení **vojenského** charakteru veškeré teoretické i praktické přípravy vojenských kádří ve vojenských školách. Usilujeme o to, aby celý režim a systém života ve vojenských školách, veškeré vyučování a výcvik vychovávaly dokonale připravené **vojenské** kádry, aby každý předmět maximálně vy-

užíval všech svých výchovných a vzdělávacích možností k formování **vojenských** odborníků a vychovatelů, kteří jsou odhodláni a připraveni věnovat nejlepší část svého produktivního života zabezpečování obrany naší socialistické vlasti a socialistického společenství.

V některých směrech a na některých typech škol jde i o zvýšení počtu hodin výuky pro specifické vojenské předměty, ale to není jediná ani ne hlavní cesta. Hlavní je prosadit, aby každý jednotlivý předmět a systém všech vyučovacích předmětů dohromady a celý režim každé školy, souhrn všech jejích výchovných vlivů i působení prostředí ve svém komplexu utvářely vyhraněnou **vojenskou** osobnost, připravenou na vysoké úrovni vést a řídit soudobý boj a v mírových podmínkách vychovávat a cvičit oddané, obětavé a mistrně připravené obránce socialismu.

Přijatý systém přípravy kádřů a vojenského školství by nebyl soudobý a moderní, kdyby nebyl **účelně diferencovaný**. Dnešní armáda, každý její svazek, útvar i každá jednotka, na rozdíl od armád minulosti se vyznačují velikou různorodostí svého konkrétního určení a složení, různorodostí zbraní, bojové techniky i funkcí, které jednotliví vojáci plní. Z této různorodosti zbraní a vojenské techniky, funkcí a úkolů vyplývá i nezbytnost hluboce diferencované přípravy nejrozličších vojenských odborností.

Tato diferenciace vzdělání si však zachovává nezbytnou a nutnou jednotnost přípravy vojenských kádřů ve všem potřebném. Ideově politický, všeobecně vzdělávací, pedagogický a vojenskovo-výchovný základ je ve velké míře společný všem vojenským vysokoškolským odborům. Právě on, jehož existence, umožňuje po jistém přeškolení potřebný přechod do nových oborů, které budou v průběhu let vznikat, i přechod do již existujících oborů, pokud se ukáže nutnost je v určité době posílit nebo doplnit. Takovéto přechody mají ovšem i v nové soustavě své meze, za něž jít by bylo krajně nevhodné.

Realizace usnesení PŮV KSČ z 21. 4. 1972 vyžaduje v této etapě soustředit pozornost k výstavbě nových vojenských vysokých škol, neboť tyto se stávají v současné době hlavním článkem vojenského školství.

Tento vážný složitý úkol si zasluhuje maximální pozornosti, péče a pomoci ze strany všech orgánů ministerstva národní obrany, ale i ze strany příslušných civilních orgánů a institucí. Můžeme kladně hodnotit skutečnost, že ministerstva školství České i Slovenské socialistické republiky vycházejí při budování nových

vojenských vysokých škol armádě podle svých možností všestranně vstříc.

Avšak v tomto nutném maximálním úsilí o výstavbu nových vojenských vysokých škol by nemělo ani na chvíli dojít k podcenění významu vojenských středních škol, který jim v novém systému objektivně přísluší. Předně budou vojenské střední školy typu vojenského gymnasia i v nové soustavě vojenského školství nadále velmi důležitým zdrojem maturan-tů pro vojenské vysoké školy, zejména pro Vojenskou vysokou školu pozemního vojska ve Vyškově. Za druhé jsou a budou vojenské střední odborné školy (VSOŠ) a vojenské odborné školy (VOŠ) producentem středních vojenských kádřů, tj. praporčků, které armáda nezbytně potřebuje. Usnesení PŮV KSČ vychází z toho, že za současné situace v armádě není však nutné úplné střední odborné vzdělání s maturitou pro výkon všech plánovaných praporčických funkcí. Z těchto důvodů dochází v praporčickém sboru z hlediska potřeby vzdělání k diferenciaci, a to v tom směru, že pro většinu praporčických funkcí se plánuje jen střední odborné vzdělání bez maturity, poskytované vyučené mládeži pro náročnější funkce v jednotlivých vojenských odborných školách (VOŠ), nebo v krátkodobých dvou až šestměsíčních kurzech zřizovaných u vojenských okruhů.

S maturitním vzděláním u praporčků z povolání se počítá jen pro vybrané funkce, kde je toto vzdělání nezbytné. Lze však předpokládat, že těchto funkcí bude postupně v armádě přibývat, a to jak z hlediska vnitřních potřeb rozvoje armády, tak i z hlediska celospolečenského vzdělanostního trendu. V připravovaných materiálech pro jednání ÚV KSČ k problematice o školství se předpokládá, aby vyučená mládež se čtyř a pětiletou dobou učení získala úplné střední vzdělání s maturitou již v průběhu učební doby, zatímco mládež s kratší dobou učení by mělo být umožněno získat úplné střední vzdělání na středních odborných školách pro pracující.

Nový systém přípravy kádřů a vojenského školství zakotvuje řadu zásadních změn a je tvořivou negací předcházejících systémů. Vychází z nich, **navazuje** na ně a ponechává, přebírá a využívá z nich všechno, co se osvědčilo a co v nich bylo a je účelné, správné a perspektivní. Neguje a překonává ovšem ty stránky předcházejících systémů, které se přežily, které vývoj objektivně překonal a které se staly, nebo by se v blízké budoucnosti staly břízdou z přípravy vojenských kádřů a tím i ve vývoji připravenosti a bojové po-

hotovosti celé naší lidové armády. V tomto smyslu je třeba přistupovat i k dosavadním zkušenostem v oblasti vojenského školství, plně využívat všech dobrých, osvědčených a pokrokových zkušeností, uplatňovat je v nových podmínkách a integrovat v novém systému. A naopak je třeba rázně se rozloučit se vším, co vývoj překonal. Tento problém naléhavě vyvstává ve specifickém smyslu zejména před tou částí učitelů a ostatních pracovníků vysokých vojenských škol, kteří dosud pracovali na vojenských středních školách. V různých otázkách obsahu, metod i organizačních forem výuky i v přístupu k posluchačům bude nutné velmi často vážit a hodnotit, zda to, co bylo správné a účelné na středních školách, je vyhovující a správné na vysoké škole.

Usnesení předsednictva ÚV KSČ z 21. 4. 1972 klade důraz na zajištění **postupného přechodu** od dosavadního k novému systému přípravy kádru a vojenského školství. Opírá se přitom o zkušenosti ze změn z r. 1966, kdy byla složitost podceňena, což vyvolalo některé problémy a obtíže. Nyní se cílevědomě počítá s několikaletým obdobím přechodu. Starý systém bude postupně dobíhat a nový systém s novými školami a ročníky bude naopak postupně rok po roce nabíhat až k úplnému rozvinutí.

Nový systém počítá zásadně s vysokoškolskou přípravou důstojníků. Řešení aktuální potřeby urychleného doplnění a třídně politického zpevnění velitelského sboru ČSLA však vyvolalo před 3 lety v život roční důstojnické školy pro absolventy civilních středních škol — maturan-

ty a dvouleté důstojnické školy pro vyučené dělníky a rolníky. Protože naléhavá potřeba doplnění a třídně politického zpevnění důstojnického sboru trvá, počítá se s tím, že vedle vysokoškolské přípravy důstojníků bude souběžně ještě několik let pokračovat i jejich příprava v ročních a dvouletých důstojnických školách. Sama nová soustava vojenského školství však k této skutečnosti plně přihlíží a vytváří podmínky pro zkrácení vysokoškolské přípravy těchto mladých důstojnických kádru o jeden rok.

Přijatý systém řeší i otázky vzdělávání důstojníků — absolventů bývalých vojenských učilišť. Vybraným důstojníkům — absolventům vojenských učilišť, mladším 35 let, bude poskytováno vysokoškolské vzdělání jako dosud na Vojenské akademii Antonína Zápotockého a to u velitelskoštabních oborů druhů vojsk a služeb v délce 3 let a ve velitelsko-inženýrských oborech v délce 4 let. Důstojníkům politického aparátu bude poskytováno vysokoškolské vojenskopolitické vzdělání jako doposud na Vojenské politické akademii v délce 4 let s možností podrobit se rigoróznímu řízení a získat titul „doktor“.

Pro důstojníky, kteří nemají z různých důvodů včetně vysokého věku předpoklady ke studiu VA AZ, VPA KG, budou podle potřeby armády organizovány kurzy.

Absolventi čtyřletého studia bývalých vojenských vyšších učilišť jsou z hlediska jejich dalšího vzdělávání považováni za rovnocenné absolventům nově zřizovaných Vojenských vysokých škol.

Usnesení předsednictva ÚV KSČ zahrnuje rámcově i koncepci získávání a výběru budoucích vojenských kádru do vojenských škol z občanského života i z řad vojáků základní služby. Tuto problematiku nemůžeme v našich podmínkách nikterak podceňovat. V minulosti se totiž právě ona nejednou ukázala jako limitující činitel rozvoje a zkvalitňování přípravy vojenských kádru.

Minulé zkušenosti ukazují, že školy ČSLA pro přípravu důstojníků z povolání, ať již šlo o dřívější vojenská učiliště, vojenské vyšší učiliště nebo o systém zavedený v roce 1966, trpěly chronickým nedostatkem zájemců z řad civilních maturantů. Obdobná situace při získávání abiturientů civilních středních škol trvá i v současné době při náboru na nově zřizované vojenské vysoké školy. Je to o to závažnější, že plánovaný počet po-

sluchačů z řad maturantů se s vytvořením několika nových vojenských vysokých škol podstatně zvýšil. V letošním roce se začíná navíc projevovat i pokles v plnění směrných čísel při náboru maturantů do ročních důstojnických škol a při náboru posluchačů dvouletých důstojnických škol z řad vyučené mládeže.

Rozdílná situace je v nábořech patnáctileté mládeže do vojenských středních škol, kde se plánované počty přijímaných žáků zásadně a dlouhodobě plní. Nabízí se myšlenka využít této skutečnosti a připravovat si ve větším počtu maturanty pro vojenské vysoké školy ve vlastních armádních školských zařízeních — ve vojenských gymnásiích a zejména ve vojenských středních odborných školách.

Složitá situace v nábořech zejména maturantů do vojenských škol není nějakým přechodným a krátkodobým, nýbrž

dlouhodobým jevem. Je prováděna navíc velkým procentem odchodů vojáků z povolání do poměru mimo činnou službu. To signalizuje existenci hlubších příčin, které je třeba analyzovat a řešit.

Právě z poznání existence těchto hlubších příčin a souvislostí vychází usnesení předsednictva ÚV KSČ z 21. dubna 1972 a přijímá vedle celé řady aktuálních opatření v oblasti zintenzivnění náborů i rozhodnutí projednat na jednom z letošních zasedání jako samostatný problém průběh služby vojáka z povolání i s návrhem příslušných legislativních změn.

Toto rozhodnutí má ztřešněný a zásadní význam, neboť směřuje k vyřešení těch podstatných příčin a souvislostí, které dlouhodobě oslabují a podvazují účinnost náborů středoškolské mládeže do vojenských škol. Opatření, jež vzejdou ze zmíněného jednání předsednictva ÚV KSČ, budou se pravděpodobně opírat o dlouhodobé osvědčené sovětské zkušenosti z této oblasti, které zatím uplatněny nebyly. Jednání předsednictva ÚV KSČ k této otázce bude tudíž organicky navazovat na jednání z 21. dubna 1972 a v nedílné jednotě s ním dořeší komplex problémů, které dosud koncepčně uspokojivě řešeny nebyly. Pokud v nich určitá koncepce byla, byla vzdálena řešení obdobných problémů v Sovětském svazu i v ostatních socialistických státech.

V tom je další velká přednost usnesení předsednictva ÚV KSČ z 21. dubna 1972, které na rozdíl od všech dosavadních řešení otázek rozvoje vojenského školství vidí tento rozvoj v nedílné jednotě s řešením základních otázek průběhu služby vojáka z povolání a tedy s vy-

tvořením podmínek, jež zabezpečí pro vojenskou školu, zejména vysoké, dostatečný a trvalý příliv straně a socialismu oddaných, politicky a třídně uvědomělých a psychicky i tělesně schopných kádrů.

K otázce náboru je třeba ovšem dodat, že nové podmínky, i když zatím s nimi argumentovat vůbec nemůžeme, budou platit v plné míře i pro ty, kteří v armádě již slouží, to znamená, včetně těch, které získáme za posluchače vysokých i ostatních vojenských škol. Všichni příslušníci armády a zejména všichni pracovníci organizující náboje by měli vynaložit veškeré úsilí k tomu, aby směrná čísla přijímaných žáků a posluchačů ve všech vojenských školách byla už letos zcela naplněna. Dubnové usnesení předsednictva ÚV KSČ ukládá k tomu komplex konkrétních úkolů a opatření funkcionářům a pracovníkům, pracujícím ve stranickém aparátu, ve vládách, v ministerstvech školství, v civilních školách, v Revolučním odborovém hnutí, v Socialistickém svazu mládeže, v masových komunikačních prostředcích a samozřejmě v samotné armádě.

Usnesení předsednictva ÚV KSČ z 21. dubna 1972 otevírá tedy celkově, koncepčně širokou a progresivní cestu rozvoje celému vojenskému školství. Zabezpečuje takový rozvoj vzdělání a všestranné přípravy vojenských kádrů a zejména u důstojníků, jaký naše lidová armáda jako organická součást ozbrojených sil socialistických států Varšavské smlouvy v podmínkách rozvíjející se vědeckotechnické revoluce a jejich pronikavých důsledků ve vojenství nezbytně potřebuje. Důsledná realizace tohoto usnesení patří proto ke stěžejním úkolům armády v plnění linie XIV. sjezdu KSČ.